

COOLIA

Contactblad van de Nederlandse Mycologische Vereniging

Redactie: P. B. Jansen, Meerten Verhoffstraat 9, Breda
F. Benjaminsen, Mullerweg 23, Eindhoven

MORCHELLA ELATA Fr. IN DRENTHE

Morieljes zijn in het noorden van ons land zeldzaam. Morchella esculenta werd het eerst gesignaleerd onder een Cotoneaster in Veendam door Swanenburg de Veije (Fungus VI, 1934, blz. 18). In Fungus IX (1937/'38), blz. 49 beschrijft de Veije een morielje die veel lijkt op de gewone esculenta maar de ribben er van waren regelmatig en de paddestoelen waren veel donkerder dan bij esculenta. Hij noemde deze soort M. vulgaris. Deze kan ook konisch toelopen (tekening van de Veije naar Heim, blz. 50). In april 1966 werd mij gebracht een grote, plm. 10 cm lange, konische toelopende morielje, eveneens met vrij regelmatige lengteribben, afkomstig uit Drouwenerzand (Dr.), onder vogelkers, die door Bas als M. elata Fr. werd gedetermineerd. Deze vondst komt overeen met M. elata Fr. zoals Dennis, British Cup Fungi, 1960, blz. 2 die beschrijft. Zeer uitgerekt kan M. esculenta ook zijn, zie bijv. Seaver, North American Cup Fungi, plaat 36, maar dan zijn de alveolen toch zeer onregelmatig en vindt men geen doorlopende longitudinale lijsten. Seaver geeft als synonym van M. angusticeps Peck M. elata Fr. met een ? er voor die echter niet groter dan 5 cm zou zijn. Voor M. esculenta (L.) Pers. geeft hij als synonym M. vulgaris Boud. Zou de "vulgaris" van de Veije die een vrij ronde vorm heeft niet dezelfde zijn als de konisch toelopende M. elata Fr. ? De asci, sporen en paraphysen van de genoemde "soorten" geven geen markante verschillen. F.I. Brouwer noemt in Fungus XII, 1941, blz. 69 een vondst van M. elata, uit een stookhok te Haren maar hij geeft geen beschrijving. Het is natuurlijk zeer de vraag of dit de "elata" van Drouwenerzand is geweest. De nomenclatuur van de Morchella's is verward zoals U ziet, maar er schijnt een moderne determineertabel van de Nederlandse soorten op komst te zijn !

Wat de andere morieljesoorten in de noordelijke provincies betreft, moeten genoemd worden M. conica, ook al weer door de Veije gezien, en vermeld in Fungus X, 1938/'39, blz. 64, die groeide in een kelder in Veendam en een mortielje door mij in 1961 gevonden in zand naast een kerk midden in Groningen en door Bas gedetermineerd als (groep) intermedia (Coolia 8, 1961, blz. 31) die ook ietwat konisch toeliep, vrij regelmatige lengteribben had, maar waarvan de randen zowel van de primaire als van de secundaire alveolen zwart omlijst waren. En dit is alles wat ik over morieljes in het noorden kon vinden !

Groningen

L.S. Wildervanck

VERRASSINGEN IN EEN OUD HUIS

In het hartje van de Domstad heb ik enkele jaren een ongeveer 300 jaar oud studentenhuis bewoond. Toen wij erin trokken bevond zich het pand in een staat van verwaarlozing en het feit, dat het in een straatje lag, dat gedoemd was binnen enkele jaren te verdwijnen, maakte dat de eigenaar er niets voor voelde er veel aan te veranderen. Natuurlijk konden wij er zelf aan timmeren om het bewoonbaar te maken, maar een rigoreuze verbouwing was onder deze omstandigheden voor ons niet aantrekkelijk. Er bleven danook vochtige hoekjes, hier en daar een lekje of een wand, die een nieuw behangetje eigenlijk niet meer waard was; maar, waar ik het hier speciaal over wil hebben: er waren in en om dat huis schimmelhoekjes, die een mycoloog voor interessante raadsels konden plaatsen. Op enkele vondsten, die vertegenwoordigers van zeer verschillende schimmelgroepen betreffen, wilde ik in de volgende regels nader ingaan.

Op een regelmatig natte plek van het behang ontwikkelden zich in de zomermaanden van 1962 een groot aantal rose-oranje apotheciën van *Ascophanus carneus* (Pers. ex Fr.) Boud., een operculate discomycete, die zich van de ook van zulke substraten bekende *Pyronema domesticum* (Sow. ex Fr.) Sacc, vooral onderscheidt door het feit dat het gehele hymenium zich blauw kleurt met joodjoodkalium. Het is een algemeen voorkomende schimmel, die men ook vaak kan aantreffen op konijnenkeutels en die bovendien gemakkelijk in reïncultuur is te verkrijgen, door de rijpe apotheciën met een stukje substraat, enigszins excentrisch tegen de deksel van een petrischaal te plakken. De asci zullen hun sporen nu in de onderliggende agar-voedingsbodem schieten en door de deksel regelmatig een stukje verder te draaien, verkrijgt men een aantal schimmelkolonies, die men kan overenten en verder kweken.